Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

27 428 Beleidsnota Biotechnologie

Nr. 413

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT, DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT, DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR, DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2026

In het Coalitieakkoord 2026–2030 is *life sciences en biotechnologie* benoemd als één van de vier strategische domeinen die essentieel zijn voor onze toekomstige economie en ons maatschappelijk welzijn. Ook wordt genoemd dat biotechnologie zal bijdragen aan de voedselproductie van de toekomst. Het Coalitieakkoord benadrukt de ingezette lijn van de Kabinetsvisie Biotechnologie 2025–2040[1] en het belang van biotechnologie voor de economie en onze maatschappelijke opgaven.

Het kabinet heeft op 6 maart jongstleden zes taskforces een opdracht gegeven. Eén van deze taskforces is gericht op *toekomstige welvaart en vestigingsklimaat*[2]. Hierin wordt gevraagd om binnen zes maanden een plan van aanpak te formuleren voor elk van de strategische domeinen in het industriebeleid, waaronder *life sciences en biotechnologie*. De bestaande interdepartementale samenwerking op biotechnologie zal actief gebruikmaken van dit momentum.

Met deze brief biedt het kabinet de Interdepartementale Uitvoeringsagenda Biotechnologie 2026 (hierna Uitvoeringsagenda 2026) aan uw Kamer aan (bijlage 1), die voortvloeit uit de eerder aan uw Kamer gestuurde Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025 – 2040[3]. Ook wordt het rapport Burgerconsultatie Biotechnologie bij deze brief meegestuurd (bijlage 2) wat als opmaat dient voor het inrichten van een structurele dialoog met burgers over ontwikkelingen in de biotechnologie.

[1] Kabinetsvisie op biotechnologie 2025-2040
[2] Opdrachtbrief Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat
[3] Kamerbrief over Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025-2040 Kamerstuk 27 428, nr. 408

kst-27428-413
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Wat is biotechnologie?
Biotechnologie is het gebruik van levende organismen of hun onderdelen (zoals enzymen of cellen) om producten te ontwikkelen en processen te verbeteren. Het combineert biologie met technologie. Dit gebeurt al eeuwenlang, bijvoorbeeld bij het maken van kaas, brood en yoghurt via fermentatie.

De mogelijkheden om in te grijpen in biologische processen nemen toe, evenals de snelheid waarmee dit gebeurt. Deze «moderne» biotechnologie kent veel toepassingen in gezondheid, voedselproductie en de circulaire economie. Denk aan gewassen die beter bestand zijn tegen droogte en ziekten, nieuwe gentherapieën voor (zeldzame) aandoeningen en het omzetten van biomassa in duurzame materialen en brandstoffen. Met deze nieuwe mogelijkheden komen ook nieuwe vragen over wat (on)wenselijk is.

De Uitvoeringsagenda 2026 richt zich enerzijds op de acties die afgelopen jaar in gang zijn gezet, en anderzijds op wat de komende periode nodig is om de ambities uit de Kabinetsvisie een stap dichterbij te brengen. Deze rollende Uitvoeringsagenda is in ontwikkeling en zal jaarlijks worden herijkt om te zorgen dat we ons blijven richten op de actuele kansen en knelpunten. De agenda zal de komende jaren dus steeds concreter worden en een actuele reflectie geven van de benodigdheden uit de samenleving. Het kabinet gaat hierover graag het gesprek aan met uw Kamer.

Leeswijzer bij deze Kamerbrief:

In deze Kamerbrief wordt allereerst ingegaan op de ambities en doelen gesteld in de Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025–2040 en wordt belicht welke (beleids)thema's daarbij een rol spelen. Afgelopen jaar zijn er binnen en buiten het biotechnologie-beleid veel ontwikkelingen geweest die in deze brief geschetst worden. Vervolgens komt de uitvoering van de Kabinetsvisie meer in praktische zin aan de orde: wat is hierbij van wie nodig en welke randvoorwaarden zijn daarbij van belang. Tenslotte wordt de Uitvoeringsagenda kort geïntroduceerd en krijgen de belangrijkste acties daaruit een plek in deze brief.

Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025–2040

Stip op de horizon:
«In een veranderende wereld willen we als Nederland wereldwijd tot de kopgroep behoren in onderzoek, ontwikkeling en toepassing van biotechnologie. Biotechnologie draagt bij aan de maatschappelijke doelstellingen die we hebben op het terrein van gezondheid, van circulaire economie en van voedselproductie.

We zetten onze overheidsinstrumenten op het gebied van innovatie en valorisatie hier gerichter op in en we maken ons in Nederland en Europa sterk voor een toekomstgericht en veerkrachtig regelgevend kader. Hiermee worden de kansen die biotechnologie biedt benut en blijft de veiligheid voor mens, dier en milieu gewaarborgd.»

Vier beoogde maatschappelijke effecten:
- In 2040 draagt biotechnologie meer bij aan een bloeiende en toekomstbestendige economie;
- In 2040 draagt biotechnologie eraan bij dat mensen langer in goede gezondheid leven dan nu;
- In 2040 draagt biotechnologie meer bij aan een leefbaar klimaat en een circulaire economie;

- In 2040 draagt biotechnologie meer bij aan voedselzekerheid, duurzame landbouw en voedselproductie, en aan dierwaardigheid.

De noodzaak van een langetermijnvisie biotechnologie

De ontwikkeling van biotechnologie gaat razendsnel en het internationale speelveld is sterk in beweging. Dit vraagt om versnelling in onderzoek, innovatie en toepassing van kennis, zodat Nederland de kennispositie kan behouden en kansen kan benutten. Tegelijkertijd kunnen biotechnologische toepassingen gevolgen hebben voor de veiligheid van mens, dier en milieu en de nationale veiligheid[4]. Dit vraagt om zorgvuldigheid en dialoog met stakeholders en burgers. Hierbij is een afgewogen integrale langetermijnvisie noodzakelijk om richting te geven aan publieke en private investeringen, ruimte te bieden aan innovatie binnen duidelijke kaders, en het brede veld van partijen in en rondom de biotechnologie tijdig en zorgvuldig te betrekken[5].

Snelheid versus zorgvuldigheid

Het kabinet staat voor een voortdurende afweging tussen snelheid en zorgvuldigheid op het gebied van biotechnologische ontwikkelingen. Versnelling van innovatie en toepassing kan bijdragen aan economische en maatschappelijke doelen, maar kan ook vragen oproepen over (ethische) risico's en randvoorwaarden. In de komende periode zullen bij de verdere uitwerking van beleid steeds weer keuzes nodig zijn over waar versnelling wenselijk is – of waar bijvoorbeeld extra waarborgen of maatschappelijke dialoog nodig is. Juist op het gebied van biotechnologie kunnen (ethische) dilemma's opspelen en is maatschappelijk draagvlak nodig om beleid te maken dat past bij de wensen uit de samenleving. Dit alles vraagt om zorgvuldige afwegingen, een gedegen regelgevend kader en een ethisch afwegingskader.

De terugkerende uitdaging bij de Kabinetsvisie op Biotechnologie en de bijbehorende uitvoering is: **hoe benutten we het potentieel van biotechnologie optimaal en hoe minimaliseren we tegelijkertijd de risico's? En: hoe zorgen we blijvend voor maatschappelijk draagvlak?**

Wat vinden Nederlandse burgers van biotechnologie?

Conclusie uitgevoerde burgerconsultatie: de mate van acceptatie van biotechnologie hangt niet alleen af van de toepassing zelf, maar ook van de manier waarop zij wordt ontwikkeld, gereguleerd en ingebed in de samenleving. Wanneer biotechnologie aantoonbaar veilig is, transparant wordt toegepast, duidelijke ethische grenzen respecteert en zichtbaar bijdraagt aan publieke doelen, bestaat er brede bereidheid om deze innovaties te ondersteunen. Tegelijkertijd blijft er een duidelijke verwachting dat overheid, wetenschap en bedrijven gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen om risico's te beperken en publieke waarden centraal te stellen.

---

[4] Onder nationale veiligheid verstaan we de bescherming van onze nationale veiligheidsbelangen tegen dreigingen die deze belangen kunnen schaden en daarmee maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken. Dit doen we door dreigingen te verminderen en de weerbaarheid tegen dreigingen te vergroten.

[5] Trendanalyse biotechnologie 2023

Vanwege de geschetste uitdagingen acht het kabinet het van groot belang inzicht te hebben in de wijze waarop in de samenleving wordt gedacht over biotechnologie. Ten behoeve van deze Uitvoeringsagenda Biotechnologie 2026 is daarom een eerste verkennend onderzoek uitgevoerd (bijlage 2), gericht op het in kaart brengen van de kansen, zorgen en wensen die burgers ten aanzien van biotechnologie ervaren. Dit burgerperspectief vormt een aanvulling op de inzichten van stakeholders in het biotechnologieveld. Het kabinet is voornemens dit perspectief in de komende jaren met regelmaat te blijven ophalen. Als eerste zal gelijktijdig met de uitvraag aan de COGEM en Gezondheidsraad voor het opstellen van een volgende Trendanalyse Biotechnologie een gepaste vorm van burgerconsulatie over biotechnologie plaatsvinden.

Biotechnologiebeleid in een bredere (politieke) context

Afgelopen jaar hebben er binnen en buiten het biotechnologiebeleid veel relevante ontwikkelingen plaatsgevonden die we hier kort schetsen en koppelen aan wat er de komende tijd concreet moet gebeuren op het gebied van biotechnologie.

Internationale relevantie

Het mondiale speelveld is sterk in beweging. Landen als de Verenigde Staten en China zien de potentie van biotechnologie en investeren hier fors in. Tegelijkertijd nemen geopolitieke spanningen toe en groeit het belang van strategische autonomie op kritieke technologieën zoals ook biotechnologie. Het meest recente Dreigingsbeeld Statelijke Actoren onderstreept de onverminderd hoge dreiging vanuit statelijke actoren die heimelijke en openlijke economische instrumenten inzetten om hun geopolitieke doelen te bereiken[6]. Ook tegen deze achtergrond is het voor Nederland van toenemend belang om de sterke kennispositie te behouden en innovaties te valoriseren.

Momentum in Europa

In het licht van bovengenoemde geopolitieke ontwikkelingen is er veel Europees momentum ontstaan op het gebied van strategische autonomie en weerbaarheid. Biotechnologie wordt nu ook in Europa gezien als van cruciaal belang voor het concurrentievermogen en de modernisering van de Europese economie[7]. Daarnaast wordt Europees de connectie gelegd tussen verdienvermogen en duurzaamheid[8] en wordt een stevige kennispositie als essentieel gezien[9].

Afgelopen jaar zijn er door de Europese Commissie dan ook diverse voorstellen gedaan en aangekondigd waarin harmonisatie van regelgeving een belangrijke pijler is, zoals de Biotech Acts I & II en de Omnibus Food & Feed Safety. Ook IPCEI (Important Project of Common European Interest) is een Europees instrument dat kansen biedt op het gebied van biotechnologie. Een actieve, doelgerichte inzet van Nederland zowel richting de Europese Commissie als via partnerschappen met gelijkgestemde lidstaten ziet het kabinet als van groot belang.

---

[6] AIVD, MIVD, NCTV, Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025.
[7] Mededeling van de Europese Commissie. Bouwen aan de toekomst met de natuur: biotechnologie en biofabricage in de EU bevorderen (2024).
[8] EU Bioeconomy Strategy
[9] Strategy for European Life Sciences – Research and innovation

Wennink-rapport «de route naar toekomstige welvaart»

Zoals in de introductie van deze brief is aangegeven wordt het belang van biotechnologie in het Coalitieakkoord onderstreept. Voorafgaand aan het coalitie-akkoord is in december 2025 het Wennink-rapport *De route naar toekomstige welvaart*[10] gepubliceerd als «vertaling» naar de Nederlandse context van het Draghi-rapport[11]. Het Wennink-rapport duidt biotechnologie expliciet aan als een cruciale technologie voor de toekomst van Nederland, met in het bijzonder aandacht voor de economische kansen op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en landbouw. In de NTS-actieagenda *biomolecular & cell technologies* die begin 2026 is verschenen wordt dit belang nogmaals onderstreept[12].

> Het Wennink-rapport stelt dat life sciences & biotechnologie één van de vier bepalende domeinen voor onze toekomstige welvaart is. Deze vier domeinen vormen gezamenlijk de ruggengraat van de grote transities van deze eeuw, kennen een explosief groeiende vraag en spelen een steeds grotere rol in de geopolitieke machtsverhoudingen. **Door gericht in deze gebieden te investeren kan Nederland zijn strategische positie binnen Europa en de wereld versterken en bijdragen aan oplossingen voor de grote uitdagingen van deze tijd[13].**

Biotechnologiebeleid in samenwerking met het brede veld

De uitvoering van de Kabinetsvisie blijft om nauwe samenwerking tussen de betrokken departementen vragen. De Minister van Economische Zaken en Klimaat is in samenwerking met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat het eerste aanspreekpunt. De uitwerking van specifieke acties ligt bij de departementen die inhoudelijk verantwoordelijk zijn. De huidige interdepartementale samenwerking wordt gecontinueerd en waar nodig verder versterkt.

Bij het aanbieden van de Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025–2040 heeft het kabinet óók aangegeven het essentieel te vinden de verdere uitwerking en uitvoering van de visie in structurele samenwerking te laten plaatsvinden met het brede biotechnologieveld (bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, burgers). Om de ambitieuze doelen uit de visie te realiseren, werkt het kabinet aan een versteviging en verduidelijking van de governance rond het biotechnologiebeleid.

Het kabinet neemt hiertoe het voortouw en werkt vanuit de Kabinetsvisie aan een Uitvoeringsagenda die jaarlijks bijgesteld en geconcretiseerd wordt. Binnen de voorziene governancestructuur worden verschillende stakeholdergroepen betrokken via een investeringstafel met het bedrijfsleven en een maatschappelijke tafel met maatschappelijke organisaties. Daarnaast richt het kabinet burgerconsultatie op structurele wijze in. Deze gremia leveren input en signaleren knelpunten[14]: de uiteindelijke besluitvorming over de Uitvoeringsagenda ligt bij het kabinet. De benodigde governancestructuur wordt in de tweede helft van 2026 verder uitgewerkt en ingericht, waarbij ook wordt gekeken naar aansluiting bij bestaande overlegstructuren en samenwerkingsverbanden.

---

[10] Rapport Wennink – De route naar toekomstige welvaart
[11] Kabinetsreactie Draghi-rapport
[12] NTS Actieagenda biomolecular & cell technologies (2026)
[13] Strategy for European Life Sciences – Research and innovation
[14] Richting responsief biotechbeleid | Rathenau Instituut (2026)

Investeringen

De Kabinetsvisie en bijbehorende acties in de Uitvoeringsagenda voor de korte en lange termijn zijn ambitieus. Als wordt gekeken naar de voorstellen van Wennink op het terrein van *life sciences en biotechnologie,* de NTS agenda *biomoleculair & cell technologies* en het budget dat nodig is om mee te kunnen doen met IPCEI's op het terrein van biotechnologie, vraagt dit om forse publieke en private investeringen. Voor de publieke investeringen wordt gekeken naar de bestaande middelen binnen de Rijksbegroting. Aan de Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat is de opdracht gegeven om voor het domein *life sciences en biotechnologie* te komen met een investeringsplan gebaseerd mede op de voorstellen van «Wennink»[15].

Acties en vervolg

Sinds het uitkomen van de Kabinetsvisie op Biotechnologie 2025–2040 is er hard gewerkt aan een divers en omvangrijk pallet aan acties. In de Uitvoeringsagenda 2026 zijn alle activiteiten in detail terug te lezen, zie bijlage 1.

Een greep uit de Interdepartementale Uitvoeringsagenda 2026:

- Actieve beïnvloeding van EU-wetgeving (gericht op o.a. innovatie, harmonisatie, toekomstbestendigheid en vereenvoudiging).
- Toewerken naar meer ruimte voor experimenten met biotechnologische innovaties binnen bestaande wet- en regelgeving (regulatory sandboxes).
- Verhogen private investeringen met het 3%-R&D-actieplan.
- Investeringsstrategie biotechnologie Invest-NL om grootste economische kansen te identificeren: het adresseren van opschalings- en financieringsknelpunten.
- Creëren van lead markets (vraagcreatie) op EU-niveau.
- Opschaling naar commerciële installaties en realisatie first-of-a-kind innovaties.
- Inzet op Important Projects of Common Europe Interest (IPCEI) voor biotechnologie.
- Specifieke acties op drie maatschappelijke opgaven: (1) betere gezondheid, (2) leefbaar klimaat en circulariteit & (3) voedselzekerheid, duurzame landbouw & voedselproductie en dierwaardigheid.
- Start burgerconsultatie biotechnologie en ontwikkeling structurele aanpak.

Vervolgstappen

Met de rollende Uitvoeringsagenda worden de lange termijn ambities uit de Kabinetsvisie jaarlijks geconcretiseerd en gemonitord. Steeds moet kritisch worden bezien wat overstijgend nodig is en welke specifieke acties nodig zijn op de afzonderlijke maatschappelijke doelen. De voortgang en aanscherpingen komen ieder jaar terug in een geactualiseerde uitvoeringsagenda die in het tweede kwartaal aan de Tweede Kamer wordt verstuurd.

De komende periode richt de interdepartementale samenwerking zich op:
– Het uitwerken van tussentijdse doelen voor 2030;
– Het koppelen van publieke en private acties, planningen en middelen aan die tussentijdse doelen;

[15] Rapport Wennink – De route naar toekomstige welvaart

– Het inrichten van monitoring, gestandaardiseerde voortgangsrapportage en bijsturing waar nodig;
– Het inbedden van cyclische burgerconsultatie en het ontwikkelen van een (ethisch) afwegingskader;
– De implementatie van een passende biotechnologie governance (voorzien voor de tweede helft van 2026) met bijbehorende periodieke overlegmomenten met stakeholdergroepen.

Leeswijzer bij de Uitvoeringsagenda Biotechnologie 2026

In bijlage 1 bij deze brief treft u de Interdepartementale Uitvoeringsagenda Biotechnologie 2026. Paragraaf 1 daarin behandelt de diverse acties die tezamen bijdragen aan de integrale versterking van biotechnologie in Nederland. Dit gebeurt in lijn met de Kabinetsvisie langs vier uitvoeringsthema's: (I) economie, (II) onderzoek, innovatie en mensen, (III) nationale veiligheid en (IV) wet- en regelgeving. Dan volgen drie paragrafen met acties gekoppeld aan specifieke maatschappelijke doelen. Kort gezegd gaat dit over een betere gezondheid (par 2), leefbaar klimaat en circulariteit (par 3) en duurzame landbouw en voedselproductie, en dierwaardigheid (par 4). Paragraaf 5 gaat over governance en daarmee over het verstevigen van de interdepartementale samenwerking én de samenwerking met partners buiten de rijksoverheid.

Tot slot gaat paragraaf 6 over burgerconsultatie waarin wordt geïntroduceerd hoe burgers worden betrokken bij biotechnologische ontwikkelingen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.W.H. Bertram

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
S.T.M. Hermans

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S. van Veldhoven-van der Meer